

Een man met zijn VW Kever in de Alpen (niet de vader uit het boek). Foto Getty

Recensie Memoir

Recensie: Wat doet het met je leven als je vader verongelukt en het is de schuld van een vreemde?

Zestig jaar nadat haar vader verongelukte gaat Zora del Buono op zoek naar 'de doder'. Ze schreef een prachtig memoir over haar speurtocht.

Jann Ruyters
redacteur boeken
7 februari 2026

Haar leven lang krimpt Zora del Buono ineen als ze op de snelweg de plaatsnamen Uznach, Náfels en Kaltbrunn op een verkeersbord ziet staan. Ergens in die contreien, onder Zürich, in een heuvelachtig landschap in Zwitserland, kwam haar vader om het leven. Het was 1962. De jonge arts Manfredi del Buono zat in een lichtgroene VW kever ('de auto die Adolf Hitler voor zijn volk wilde hebben en ook kreeg') die werd bestuurd door zijn broer.

De veroorzaker van het ongeluk kent Zora alleen bij zijn initialen: E.T. Hij haalde met zijn grote rode Chevrolet bij een doorgetrokken middenstreep in een bocht een paardenspan in. Zijn auto knalde frontaal op de Volkswagen. E.T. bleef ongedeerd, Zora's oom brak zijn bovenbeen. Zora's vader was op slag hersendood en lag dagenlang in coma. Haar moeder moest het moment kiezen dat de apparatuur werd uitgeschakeld. Manfredi was nog maar net 33 jaar geworden. Zora zelf was acht maanden oud.

Dood door schuld: 200 frank

Zestig jaar later gaat Zora op zoek naar 'de doder'. E.T. moet nu een jaar of tachtig zijn, als hij nog leeft. Destijds werd hij veroordeeld tot een boete van 200 frank en twee maanden voorwaardelijke gevangenisstraf wegens dood door schuld. Na vijf maanden kreeg hij zijn rijbewijs weer terug. Hoezo zo'n lage straf, vraagt Zora zich af. Had dat te maken met dat haar vader geen Zwitser was maar een *Tschingg*, een Italiaan, een immigrant, opgegroeid in Bari? Wie nu een duik in politiearchieven en een tocht langs getuigen verwacht, zoiets als *En we noemen hem* van Marjolijn van Heemstra, dat is dit memoir niet. Del Buono heeft niet zo'n haast met haar speurtocht, ze maakt brede, omtrekkende bewegingen. Peinzend over haar verleden, over de absurditeit van verkeersongelukken, over lotgenoten en (uiteindelijk) over 'de doder', laat ze voelen wat het ongeluk in haar leven, in dat van haar moeder, én (uiteindelijk) in dat van E.T. betekend heeft.

Hoezo zo'n lage straf, vraagt Zora zich af. Had dat te maken met dat haar vader geen Zwitser was?

Meteen in het begin somt ze haar 'deformaties' op. Zo verkilt ze als ze mensen hoort klagen over een echtscheiding of ze geschokt hoort vertellen over eenzaamheid na verlies van een partner. 'In de jaren van tweezaamheid hebben jullie niet gemerkt hoe jullie je tegenover alleenstaanden gedroegen', denkt ze dan chagrijnig. Onvergeeflijk, én onvergetelijk, was hoe haar moeder als jonge weduwe niet voor een etentje bij de burens werd uitgenodigd ('met jou erbij klopt de tafelschikking niet meer').

Als mensen het over een tragische slag van het noodlot hebben als het dat eigenlijk niet is, de dood van oude grootouders bijvoorbeeld, roept dat haar irritatie op. Het ongeluk en vooral de levenslange onderhuidse rouw van haar moeder zorgden ervoor dat nabijheid iets onmogelijks voor haar werd. Ze groeide op in het besef dat intimiteit zo weer ten gronde kan gaan. Ze had liefdesrelaties maar nu leeft ze alleen: een solitair bestaan werd de enige passende toestand voor me, constateert ze.

Klinkt dit dramatisch, het mooie aan dit memoir is dat Del Buono juist niet zwelgt. Ze begeeft zich nuchter en met open blik de wereld in, notuleert geestige, losse gesprekken met vrienden, peinst zonder zwaarte over haar verleden, over de relatie met haar sterke maar verdrietige moeder die nu oud is en haar geheugen aan het verliezen. Ze bewandelt zijwegen, soms doodlopend, maar altijd interessant. Zo schrijft ze over de geschiedenis van 'paradepaardje' de VW Kever, over de Zwitserse houding tegenover het Italiaanse deel van de bevolking.

Beroemde lotgenoten

Als haar moeder naar een verzorgingstehuis verhuist vindt ze in de kelder het bruiloftspak van haar vader, die kleiner en breder was dan ze zich voorstelde. Het doet haar beseffen dat ze eigenlijk geen idee heeft wat voor mens het was, haar moeder heeft nauwelijks iets over hem verteld. Zoals die generatie over alles zweeg.

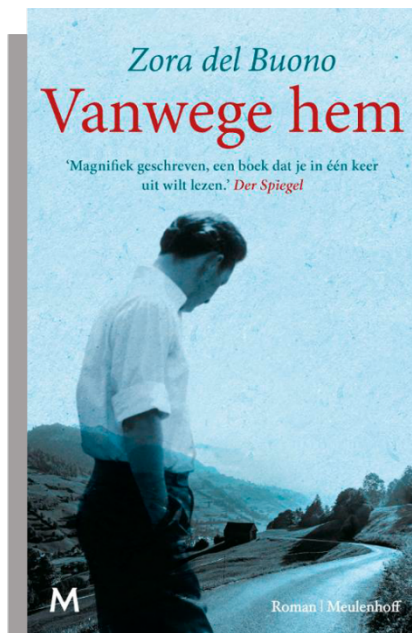

Het wrak van de auto waarmee de Franse schrijver en filosoof Albert Camus verongelukte in 1960. Foto ANP

In een boekhandel koopt ze een gek boek over de ongelukken van beroemdheden. James Dean. Diana. Jackson Pollock. Grace Kelly. Geraakt wordt ze door de (absurde) omstandigheden achter het dodelijke ongeluk van schrijver Albert Camus, die met een vriend meereisde terwijl hij liever met de trein was gegaan. In zijn zak wordt een treinkaartje gevonden. In een interview vertelt Camus' dochter, destijds veertien, hoe niemand haar

inlichtte over de dood van haar vader. Ze hoorde er pas over toen ze naar haar moeder vroeg en die naar zijn begrafenis bleek te zijn.

Hoe één noodlottige gebeurtenis je leven lang blijft doorklinken, daar gaat dit boek over. In de paperassen van haar moeder stuit Zora del Buono ook op de naam van de bestuurder van de Chevrolet: Ernst Traxler, waarna ze echt naar hem op zoek gaat. Tijdens die omzwervingen laat ze je proeven van het Zwitserse landschap: steile rotswanden die benauwen, het akelig diepe Walenmeer. Een passend decor bij een zich steeds verder verdiepende zwerftocht die niet uitmondt in schuld en boete maar in (zelf)inzicht en compassie. Jammer is dat de Duitse titel *Seinetwegen* in het Nederlandse *Vanwege hem* zo melodramatisch klinkt want verder is dit verhaal prachtig licht opgeschreven én zo ook vertaald.

Zora del Buono

Vanwege hem

Vert. Michel Bolwerk.

Meulenhoff; 203 blz. € 22,99